

Haukåsen og Nilsbyen friluftsbarnhage
(Haukvatnet friluftsbarnhager)

Vår saksbehandler
Thea Berg Lauvsnes

Vår ref.
18 /4894/614/A10/&58/
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
30.04.2018

Haukåsen og Nilsbyen friluftsbarnhager (Haukvatnet friluftsbarnhager) - tilsyn etter forskrift om miljørettet helsevern i barnhager og skoler m.v. - varsel om pålegg

Miljøenheten gjennomførte den 23. mars 2018 tilsyn ved Haukåsen og Nilsbyen friluftsbarnhager (Haukvatnet friluftsbarnhager). Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnhagene ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet (jf. forskrift om miljørettet helsevern i barnhager og skoler m.v. av 01.12.1995).

1. Sammendrag

Haukvatnet friluftsbarnhager kunne ved tilsynet legge fram dokumentasjon på en del rutiner som omhandler barns sikkerhet i ulike situasjoner, og vårt inntrykk er at barnhagen i hovedsak ivaretar sikkerheten. Risikovurderingene barnhagen har dokumentert er noe overfladiske og usystematiske, og beskriver ikke fullgodt hvordan barnhagen styrer de ulike farene/uønskede hendelsene. Ved befaringen på Haukåsen observerte vi avvik knyttet til sikkerhet på kjøkken. Videre observerte vi teknisk støy fra ventilasjonsanlegg på begge barnhagene.

Det ble funnet 4 avvik i forbindelse med tilsynet. I tillegg ble det gitt 1 anmerkning hvor Miljøenheten ser et forbedringspotensiale.

- Avvik 1:** Haukvatnet friluftsbarnhager kan ikke i tilstrekkelig grad dokumentere risikovurderinger av forhold som har betydning for barns sikkerhet.
- Avvik 2:** Barnhagenes skriftlige rutiner som skal beskrive hvordan barnas sikkerhet ivaretas er ikke godt nok beskrevet og tilpasset driften.
- Avvik 3:** Sikkerheten på barnas inneområde er ikke tilfredsstillende ivaretatt.
- Avvik 4:** Barnhagen kan ikke dokumentere at lydforholdene på oppholdsrom Platon (Haukåsen) og oppholdsrom på Nilsbyen er tilfredsstillende.

Frist for uttalelse til varsel om pålegg

Denne tilsynsrapporten er et varsel om at vi vurderer å gi virksomheten pålegg om retting. Dersom dere mener at beskrivelsen i denne rapporten ikke er korrekt eller har kommentarer til pålegg og frister som vi varsler her, ber vi om skriftlig tilbakemelding om dette **innen 25. mai 2018**. Etter 25. mai 2018 vil vi fatte pålegg om retting. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Miljøenheten
Postboks 2300 Torgarden
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Erling Skakkes gate 14

Telefon:
+47 72542550

Telefaks:
+47 72542551

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse: miljoenheten.postmottak@trondheim.kommune.no
Internettadresse: www.trondheim.kommune.no

Frist for retting av avvik vil bli satt til **1. juli 2018**.

2. Beskrivelse av Haukvatnet friluftsbarnehager

Haukvatnet friluftsbarnehager er en kommunal enhet som består av Haukåsen og Nilsbyen friluftsbarnehager. Ved tilsynet hadde Haukåsen 21 småbarn og 39 store barn fordelt på fem grupper. Nilsbyen hadde 24 storbarn fordelt på to grupper. Bygget på Haukåsen er kommunalt, mens barnehagen leier lokalene på Nilsbyen av skytterlaget.

3. Reviderte områder og funn

Tilsynet ble gjennomført som tematilsyn med hovedvekt på internkontrollrutiner for å ivareta barns sikkerhet, avvikshåndtering (jf § 4) samt dokumentasjon av risikovurderinger gjennomført for å ivareta barns sikkerhet (jf §§ 7 og 14). Det ble foretatt en gjennomgang av dokumentasjon med styrer og fagleder, intervju av to ansatte ved hver barnehage, samt befaring av lokalene og uteområdet.

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet

- Risikovurdering
- Årsplan for helse, miljø og sikkerhetsarbeid, Haukvatnet friluftsbarnehager
- Møtereferat AMG Haukåsen friluftsbarnehager fra 19.09.17
- Rutineheftet "Helse, miljø og sikkerhetsarbeid i skogen"
- Diverse rutiner i Kvaliteket

Deltakere ved tilsynet

Marianne Kvarstad, styrer Haukvatnet friluftsbarnehager
Nan Grete Sjøraunet, fagleder Haukvatnet friluftsbarnehager
Turid M. Leistad, assistent Haukåsen barnehage
Heidi Haugmo Hoel, ped.leder Haukåsen barnehage
Hanne Solem, ped.leder Nilsbyen barnehage
Elisabeth Dahlhaug, assistent Nilsbyen barnehage
Rune Berg, rådgiver Miljøenheten
Thea Berg Lauvsnes, rådgiver Miljøenheten

3.1 Risikovurderinger

Avvik 1: **Haukvatnet friluftsbarnehager kan ikke i tilstrekkelig grad dokumentere risikovurderinger av forhold som har betydning for barns sikkerhet.**

Barnehagen må gjennomføre og dokumentere systematiske risikovurderinger av situasjoner og aktiviteter som kan utgjøre fare for barnas sikkerhet. Dette innebærer en kartlegging, vurdering av risiko og beskrivelse av tiltak for å redusere risikoen. Risikovurderingene skal legges ved i tilbakemeldingen til Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Ansvar. Internkontroll, 7 Generelle krav og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Ledelsen har i forkant av tilsynet utarbeidet en risikovurdering som skal ivareta mesteparten av barnehagedriften. Skjemaet som er brukt inkluderer risikotype, sannsynlighet, skadeomfang og forebygging. Barnehagen har ikke definert hva som legges i kategoriseringen av sannsynlighet og skadeomfang (f. eks. hva "lav sannsynlighet eller "alvorlig" skadeomfang betyr). Videre er

vurdering av sikkerheten rundt fuglerededissa diskutert i AMG-møte og dokumentert i referatet. Både ledelsen og personalet beskriver at risikoforhold er noe som diskuteres mye både i hverdagen, men også i møter.

Vurdering

Vi vurderer at sikkerheten i stor grad er ivaretatt ved barnehagen, men at barnehagen ikke i tilstrekkelig grad kan dokumentere hva som er kartlagt og vurdert når det gjelder farer og uønskede hendelser i barnehagedriften. Farene som er oppgitt i framlagt skjemaet er svært generelle, og det kommer ikke tydelig fram hvilke tiltak/rutiner som skal redusere risikoen. I skjemaet blandes forebyggende tiltak med beredskap. Barnehagen har ikke en systematisk tilnærming til risikovurdering som arbeidsprosess og metodikk.

Veileder til forskriften, [Miljø og helse i barnehagen](#), sier at barnehagen skal gjennomføre risikovurderinger av forhold som omhandles i forskriften og som kan ha betydning for barnas helse og miljø (§ 7). Disse risikovurderingene skal være skriftlig. Dette henger sammen med det formålsparagrafen sier om systematisk forebygging av sykdom og skade, ikke bare rutiner for håndtering av slike hendelser når de først oppstår.

Dette tilsynet omhandler risikovurderinger og rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet. Barnehagen må på en mer detaljert og systematisk måte enn tidligere gjennomføre en kartlegging av relevante farer og uønskede hendelser med tanke på barns sikkerhet, og vurdere risikoen for det dere kommer fram til. Basert på risikovurderingen og identifiseringen av ulike risikoforhold skal barnehagens rutiner vurderes og eventuelt revideres, slik at dere reduserer sannsynligheten for at farene oppstår. Videre skal dere vurdere tiltak og beredskapsplaner for å redusere konsekvensen hvis uhellet først er ute. Vi viser til Miljøenhetens [faktaark nr. 71 om risikovurdering i barnehager og skoler](#). Dere bør konkretisere graderingen av sannsynlighet og konsekvens: hva ligger i begrepene "ofte", alvorlig" osv.

Miljøenheten påpeker at det ikke er meningen dere skal risikovurdere enhver hendelse på ethvert sted, men holde fokuset på de relevante farene som medfører høyest risiko i den daglige driften. Vi anbefaler å starte med risikovurdering av inneområde, uteområde og faste turmål. Har man gjort et systematisk og godt arbeid med risikovurderingen vil den også kunne overføres til en rekke andre aktiviteter som ikke direkte er blitt risikovurdert. Risikovurderingen må oppdateres hver gang forutsetningene som lå til grunn for vurderingene er endret.

3.2. Internkontrollsystem

Avvik 2: Barnehagens skriftlige rutiner som skal beskrive hvordan barnas sikkerhet ivaretas er ikke godt nok beskrevet og tilpasset driften.

Barnehagene må gå gjennom rutiner som skal sikre at barnas sikkerhet er ivaretatt ved barnehagen. Rutinene skal beskrive Haukåsen og Nilsbyen barnehager sin praksis og være tilpasset barnehagens drift. I tilbakemeldingen til Miljøenheten må dere gi en oversikt over barnehagens skriftlige rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 4 Internkontroll. Ansvar og 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Merknad 1: Barnehagen bør definere tydelige hva som skal meldes som avvik og gjennomgå dette med personalet.

Observasjon

Barnehagen har sammen med andre naturbarnehager i nærheten utarbeidet et rutinehefte kalt "Helse, miljø og sikkerhetsarbeid i skogen". Dette beskriver i stor grad hvilke rutiner og regler som gjelder når barnehagen skal på tur, inkludert en rekke mulige aktiviteter. Barnehagens risikovurdering viser mange steder til rutiner i Kvaliteket. Det kom ved tilsynet fram at det da først og fremst er snakk om fellesrutiner og at barnehagen ikke har lagt inn egne rutiner i Kvaliteket eller gjort tilpasninger/spesifiseringer av fellesrutinene. Videre kom det fram at barnehagens ledelse ikke har detaljert kjennskap til innholdet i flere av fellesrutinene. Enkelte av tiltakene som er beskrevet i risikovurderingene er ikke nedfelt i barnehagens rutiner, men kun angitt i risikovurderingen.

Vurdering

Vår vurdering er at barnehagen på mange områder har rutiner som skal ivareta barnas sikkerhet, spesielt på tur (gjennom heftet barnehagen har utarbeidet selv). En del av de resterende rutinene bør i større grad detaljeres og dokumenteres. Der barnehagen støtter seg på fellesrutiner i Kvaliteket er det viktig at rutinene gjennomgås for å avdekke behov for tilpasning til deres barnehage. Flere av fellesrutinene er så generelle at de kun konstaterer hva man har ansvar for å ha rutiner for og at barnehagene, basert på sin drift og sine rammefaktorer, må etablere egne rutiner. En gjennomgang av fellesrutinene er derfor nødvendig. Alle tiltak/rutiner det vises til i risikovurderingen skal kunne finnes igjen som en del av barnehagens internkontrollsystem.

3.3 Sikkerhet på inneområdet

Avvik 3:   Sikkerheten på barnas inneområde er ikke tilfredsstillende ivaretatt.

Det må tas en gjennomgang av barnesikring av innelekeområdet på Haukåsen barnehage. Dokumentasjon på gjennomført sikkerhetskontroll (f. eks i form av utfylt sjekkliste) samt beskrivelse av hvilke tiltak som er gjort sendes Miljøenheten.

Avviket er hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap.

Observasjon

Befaringen av Haukåsen barnehage avdekket flere risikoforhold på barnas inneområde:

- kniver og andre skarpe redskaper relativt tilgjengelig på kjøkken
- manglende skåldesperre på kjøkken 2. etasje
- manglende barnesikring av ovnsdør på kjøkken
- høye reoler som ikke var festet til veggen på fellesrom

Vurdering

Forskriftens § 14 Sikkerhet og helsemessig beredskap sier at virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges. Vi vurderer at barn relativt lett kan klare å komme seg opp til kjøkkenbenken. Forholdene vi observerte på befaringen utgjør potensielle farer for barna, og enkle tiltak vil kunne redusere risikoen for at det oppstår skader. Barnehagen må sørge for at barnas innelekeområdet er tilstrekkelig sikret mot barneulykker.

Videre burde forholdene vært avdekket ved barnehagens egne kontroller av inneområdet. Det er viktig at barnehagen gjennomgår sjekklistene som benyttes ved kontroll av inneområdet for å sikre at alle slike forhold blir kontrollert jevnlig.

3.4 Lydforhold

Avvik 4: Barnehagen kan ikke dokumentere at lydforholdene på oppholdsrom Platon (Haukåsen) og oppholdsrom på Nilsbyen er tilfredsstillende.

Barnehagen må dokumentere ved lydmålinger at teknisk støy fra ventilasjonsanlegg tilfredsstiller krav i NS 8175. I tilbakemeldingen til Miljøenheten skal dere beskrive måleresultater og evt. tiltak som er utført, og rapport fra støymålingene legges ved.

Observasjon

På befaringen observerte vi tydelig støy fra ventilasjonsanlegget på oppholdsrommet Platon (Haukåsen barnehage). Barnehagen har ikke registrert forholdet tidligere og det er ikke meldt som avvik til Trondheim eiendom. Videre registrerte vi støy fra ventilasjonsanlegget i oppholdsrommet på Nilsbyen, men lydnivået her var lavere enn på Haukåsen.

Vurdering

Støynivået som ble observert på Haukåsen barnehage indikerer sterkt at lydforholdene i barnehagen ikke tilfredsstiller krav til lydnivå fra tekniske installasjoner gitt i NS 8175. Observert støy på Nilsbyen var noe lavere, men vi vurderer at det kan overskride kravene i NS 8175. Støy er definert som uønsket lyd. Støy oppleves som slitsomt, og kan derfor medvirke til stress og helseplager over tid, selv om støyen i seg selv ikke er så høy at den gir hørselsskade. Barnehagens lokaler skal ha tilfredsstillende lydforhold. Det må derfor gjøres tiltak som reduserer støynivået fra ventilasjonsanlegget og dokumenteres at lydforholdene på oppholdsrommet Platon (Haukåsen barnehage) er tilfredsstillende. Ved Nilsbyen må det gjøres lydmålinger for å undersøke om lydnivået fra ventilasjonsanlegget overskrider grenseverdiene i NS 8175. Dersom målingene avdekker for høyt lydnivå må det gjøres tiltak som sikrer tilfredsstillende lydforhold.

4. Regelverk

- Lov av 2011-06-24 nr.29 om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.. med veileder, "Miljø og helse i barnehagen", Helsedirektoratet april 2014.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er forhold som ikke nødvendigvis er i strid med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, men der tilsynsmyndigheten mener det er mulighet for forbedringspotensial.

Rapporten omhandler eventuelle avvik og merknader som er avdekket under tilsynet. Det er ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens arbeid innenfor forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Varsel om pålegg

Vi opplyser om at miljøsjefen kan gi barnehagen pålegg om retting for å sikre at avvikene rettes. Denne tilsynsrapporten er et varsel om at pålegg kan bli gitt (jf Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 16 om forhåndsvarsling og Lov om folkehelsearbeid § 14 om retting). Varslet er gitt med hjemmel i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Marianne Langedal
miljøsjef

Thea Berg Lauvsnes
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

Kopi:

Postmottak Fagenhet for oppvekst og utdanning
Kommunalsjef barnehage Hilde Skybakmoen